

بارم

۱. موارد ستون (الف) را به ستون (ب) وصل کنید. ..... (۱ نمره)

الف	ب
۱. حبیب السیر	۱. عرفان
۲. رساله دلگشا	۲. عروض
۳. المعجم	۳. اخلاقیات
۴. مرصادالعباد	۴. تاریخ

۲. دو مورد از ویژگی‌های فکری شعر سبک عراقی را بنویسید. ..... (۴ نمره)

۳. عبارتهای زیر را با «ص» و «غ» پاسخ دهید. ..... (۴ نمره)

(الف) یکی از علل اصلی آشنفنگی ادبیات فارسی در قرن هفتم، انتقال کانون‌های ادبی از خراسان به عراق عجم بود.....
(ب) در قرن هشتم، با از بین رفتن دربارهای ادب دوست ایرانی تبار، قصیده‌سرایی از رونق افتاد.....
(ج) کتاب‌های تحقیقی قرن نهم، عمدتاً سطحی و ادبیات دوره نیز تقلیدی و فاقد نوآوری بود.....
(د) نثرهای تاریخی قرن هفتم مانند تاریخ جهانگشا، نثری ساده دارند.....

۴. جاهای خالی را با واژه‌های مناسب پر کنید. ..... (۴-۱ نمره)

(الف) از شاعران خوش ذوق قرن هشتم ..... است که مثنوی «جمشید و خورشید» را به تقلید از نظامی سروده است.
(ب) کتاب نفحات‌الانس را جامی در شرح احوال عارفان، به تقلید از .....، به تألیف درآورده است.
(ج) ملا حسین واعظ کاشفی، کتاب ..... را به انشای دوره خود بازگرداند و آن را انوار سهیلی نامید.
(د) ..... از نویسندگان مشهور ایران و نویسنده تاریخ گزیده است.

۵. بیت زیر را با تقسیم‌بندی پایه‌ها در جدول زیر وارد کنید. ..... (۲ نمره)

نگار من که به مکتب نرفت و خط نوشت/ به غمزه مسئله آموز صد مدرس شد

۶. جدول را کامل کنید. ..... (۵ نمره)

وزن‌واژه	خوشه‌هجایی
مفاعیلن	---
	UU-
مفتعلن	
فعولن	
	-U-U

۱/۵

۷. مصرع اول بیت زیر را با توجه به پایه‌های آوایی آن تفکیک و سپس خوشه‌های هجایی آن را در درون جدول قرار دهید. ..... (۵ نمره)

شب چو در بستم و مست از می نابش کردم/ ماه اگر حلقه به در کوفت جواش کردم

				پایه‌های آوایی
				وزن‌واژه
				خوشه‌های هجایی

۱/۵

۱	۲	۸. جاهای خالی را پر کنید. الف: درنگ‌های پایان هر .....، مرزپایه‌های آوایی را به ما نشان می‌دهند. بی هم قرار گرفتن این درنگ‌ها در خوانش ابیات، ..... را به وجود می‌آورد. ب: وزن شعر از توالی چند ..... تولید می‌شود که برای موزون کردن موسیقی کلام به کار می‌رود. ج: با خوانش درست شعر، به درنگ منظم که بعد از هر دسته از ..... وجود دارد، پی می‌بریم.
۲	۶-۴	۹. ابیات زیر را بخوانید و به پرسش‌ها پاسخ دهید. من آن نیم که دل از مهر دوست بردارم/ وگر ز کینه دشمن به جان رسد کارم نه روی رفتیم از خاک آستانه دوست/ نه احتمال نشستن نه پای رفتارم الف) شعر در چه سبکی است؟ یک مورد از ویژگی‌های فکری ابیات را بیان کنید. ب) دو مورد از ویژگی‌های ادبی بیت را بیان کنید. شعرش از سر برکشیم و حور را در بر کشیم/ فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن
۲	۳	۱۰. در ابیات زیر تشبیهات فشرده و گسترده را بیابید و ارکان آن را مشخص کنید. الف) مرا به کشتی باده در افکن ای ساقی/ که گفته‌اند نکویی کن و در آب انداز ب) دو چشمش به سان دو نرگس به باغ/ مژه تیرگی برده از پَر زاغ
۱	۳	۱۱. در اشعار زیر، مشبّه و مشبّه‌به را مشخص کنید. الف) روی او همچو گل همی خندد/ چشم من همچو ابر می‌بارد ب) یکی دختری داشت خاتون چو ماه/ اگر ماه دارد دو زلف سیاه
۲	۴	۱۲. ابیات زیر را بخوانید و به سؤال پاسخ دهید. دل می‌رود ز دستم، صاحب‌دلان خدا را/ دردا که راز پنهان، خواهد شد آشکارا در کوی نیک نامی مارا گذر ندادند/ گر تو نمی‌پسندی تغییر کن قضا را حافظ به خود نپوشید این خرقه می‌آلود/ ای شیخ پاکدامن معذور دار مارا الف) دو مورد از ویژگی‌های فکری و دو مورد از ویژگی‌های زبانی سبک عراقی را که در ابیات بالا آمده، بیان کنید.
۱	۶	۱۳. معنای حقیقی و غیر حقیقی را در واژه‌های مشخص شده، بررسی کنید: نرگس غمزه زنش اینهمه بیمار نداشت/ سنبل پر شکنش هیچ گرفتار نداشت چشم حقارت ز جهان بازگیر/ تا نشوی پیش جهانی حقیر
۲	۵	۱۴. ابیات زیر را از نظر زیبایی‌شناسی بررسی کنید. الف: همچو روی عاشقان بینم به زردی روی باغ/ باده باید پر صبوحی همچو روی دوستان ب: گر آتش عشق تو نبودی/ سیلاب غمت مرا ربودی ج: رستم از این بیت و غزل ای شه و سلطان ازل/ مفتعلن مفتعلن مفتعلن کشت مرا د: آفرین جان آفرین پاک را/ آنکه جان بخشید و ایمان خاک را
۲۰		جمع نمره

پاسخنامه تشریحی

نوبت اول

پاسخنامه آزمون دوم

- ۱:۴ ۲:۳ ۳:۲ ۴:۱
الف) ۴ (ب) ۲ (ج) ۳ (د) ۱
الف) غ (ب) ص (ج) ص (د) غ

ای ن فَ س	خُر رَم با	دِ صَ با
از بَ رِ یا	را مَ دِ ای	مَرَحَ با
بِنِ دِ وا را	مَ دَمَ بَ زَن	ها رَت
کِ نَ دا رَم	سِ لَاحِ پی	کا رَت

وزن واژه	نمونه
فاعلاتن	نازنینا
فاعِلن	گفتمش
مفتعلن	فیض کرم
فَعولن	نشانی
مستفعلن	صاحب‌نظر
مفاعِلن	بمیرانم

پایه‌های آوایی	دِ گَرِ بِ رو	یِ کَ سَمِ دی	دِ بَرِ نِ می	با شد
وزن واژه	مفاعِلن	فَعِلَاتن	مفاعِلن	فَع لُن
خوشه‌های هجایی	-U-U	--UU	-U-U	--

- الف) پایه - موسیقی (ب) ضرب‌آهنگ (ج) هجاها
الف) تو: مشبّه/همچون: ادات تشبیه/گل: مشبّه‌به/خندیدن: وجه شبه
من: مشبّه/چو: ادات تشبیه/بوتیمار: مشبّه‌به/بنشینم: وجه شبه
بوتیمار(غم‌خورک): نام مرغی است که در ادبیات بر این باورند که پیوسته در کنار آب می‌نشیند از غم آنکه مبادا آب کم شود، با وجود تشنگی آب نمی‌خورد.
ب) چو: ادات تشبیه/طاووس: مشبّه‌به/عضوی ز عضوی خوب‌تر: وجه شبه
چون: ادات تشبیه/نیشکر: مشبّه‌به/شیرینی از سر تا قدم: وجه شبه
الف) عروس بخت: تشبیه بلیغ از نوع ترکیب اضافی/بخت: مشبّه/عروس: مشبّه‌به
ب) تشبیه بلیغ از نوع ترکیب اسنادی/نگارین گلشنش: مشبّه‌به روی: مشبّه/مشکین/سایبان: مشبّه‌به/ابرو: مشبّه
الف) د (ب) الف
الف) نرگس مجاز: معنی حقیقی: گل: معنی غیرحقیقی: چشم
ب) ستاره مجاز: معنی حقیقی: جرم فلکی: معنی غیرحقیقی: یار
الف) ج (ب) د
ج: گوشه میخانه خانقاه من است: تشبیه بلیغ از نوع ترکیب اسنادی خانقاه من: مشبّه - گوشه میخانه: مشبّه‌به - دعای پیر مغان ورد صبحگاه من است: تشبیه بلیغ از نوع ترکیب اسنادی - ورد صبحگاه من: مشبّه - دعای پیر مغان: مشبّه‌به
چو ذره گرچه حقیرم: تشبیه گسترده - چو: ادات تشبیه - ذره: مشبّه‌به - حقیر: وجه شبه - م(من) مشبّه

پاسخنامه آزمون اول

- ۱:۴ ۲:۳ ۳:۲ ۴:۱
ذهن‌گرایی یا توجه به دنیای درون، باور به قضا و قدر
الف) غ (ب) ص (ج) ص (د) غ
الف) سلمان ساوجی (ب) تذکره الاولیا
ج) کلیله و دمنه (د) حمدالله مستوفی

نِ گَ رِ مَن	کِ بِ مَکِ تَب	نِ رَ فِ تِ حَظ	نِ نِ وِشَت
بِ غَمِ زِ مَس	عِ لِ آ مَو	زِ صَد مِ دَر	رِ سِ شُد

وزن واژه	خوشه هجایی
مفاعِلن	---U
مفعولن	----
فَعِلن	--UU
مفتعلن	-UU-
فَعولن	--U
مفاعِلن	-U-U

پایه‌های آوایی	شَبِ چِ دَرِ بَس	تَ مَ مَسِ تَر	مِ یِ نَ اِشِ	کَرِ دَم
وزن واژه	فاعلاتن	فَعِلَاتن	فَعِلَاتن	فَع لُن
خوشه‌های هجایی	--U-	--UU	--UU	--

- الف) پایه - موسیقی (ب) ضرب‌آهنگ (ج) هجاها
الف) سبک عراقی - برتری معشوق بر عاشق
ب) حور: معنای مجازی (یار) فاعلاتن فاعلاتن: معنای مجازی (اوزان شعری)
کشتی باده: تشبیه فشرده/باده: مشبّه/کشتی: مشبّه‌به
دوچشمش بسان دو نرگس به باغ: تشبیه گسترده/دوچشمش: مشبّه/بسان: ادات تشبیه/دونرگس: مشبّه‌به
روی: مشبّه گل: مشبّه‌به
ب) دختر مشبّه ماه: مشبّه‌به
زبانی: آوردن می به جای همی در می رود حذف مردر کنار مفعول و بزرگی فکری: اعتقاد به قضا و قدر، مبارزه با زهد ریایی
نرگس: معنی حقیقی: گل، معنی غیرحقیقی: چشم/سنبل:
معنی حقیقی: گل غیرحقیقی: گیسو/جهان: معنی حقیقی: دنیا غیرحقیقی: مردم دنیا
الف) تشبیه گسترده/همچو: ادات/زردی: وجه شبه/روی عاشقان: مشبّه/روی باغ: مشبّه‌به
ب) آتش عشق: تشبیه بلیغ اضافی سیلاب غم: تشبیه بلیغ اضافی
ج) بیت و غزل: مجاز از شعر مفتعلن مفتعلن: مجاز از اوزان شعری
د) خاک: مجاز از انسان